

Kronika • Chronicle • Хроника

TARPTAUTINIO PROJEKTO „ENERGETIKOS ALTERNATYVOS VIEŠAJAME SEKTORIUJE – DARNIOS ENERGETIKOS STRATEGIJA KAIP REGIONO PLĖTROS GALIMYBĖ“ VEIKLOS REZULTATAI IR ĮGYVENDINIMAS

Tarptautinio PEA projekto vykdytojų susitikimas Niepolomice mieste (Lenkijoje)

Lietuvos energetikos institutas kartu su kitais Lietuvos ir tarptautiniais partneriais įgyvendina Baltijos jūros regiono 2007–2013 m. programos projektą „Energetikos alternatyvos viešajame sektoriuje – Darnios energetikos strategija kaip regiono plėtros galimybė“ (PEA).

2011 m. vasario 2–5 d. PEA projekto Lietuvos vykdytojai – Lietuvos energetikos instituto PEA projekto vadovas Antanas Markevičius, projekto vadovai iš Ignalinos, Zarasų rajonų bei Visagino savivaldybių Ričardas Trimonis, Jurgita Kostiakovaitė ir Viktorija Abaravičienė bei projekto koordinatorius iš IAE regiono plėtros agentūros Dmitrij Sosunov – dalyvavo trečiajame šio tarptautinio projekto partnerių iš Vokietijos, Lietuvos, Lenkijos, Latvijos, Estijos ir Suomijos susitikime Niepolomice mieste (Lenkijoje).

Susitikimo metu projekto partneriai atsiskaitė už II periode atliktas veiklas – galimybių studijų parengimą, planuojamų mokymų modulių kūrimą, pasirengimą atlikti kitas

numatytas veiklas bei investicijas diegiant pavyzdinius projektus.

Lietuvos energetikos instituto atstovas A. Markevičius pristatė IAE regiono esamos padėties studiją (angliškoji versija), kurioje pateikta bendra informacija apie IAE regioną, apibūdinta esama energetinė situacija, nustatytas racionalaus energijos vartojimo ir atsinaujinančiųjų energijos šaltinių potencialas, taip pat aptartos ateities energijos tiekimo bei vartojimo galimybės. Ši studija yra pagrindas kitoje projekto vykdymo stadijoje ruošiant regiono energetikos strategiją.

Ignalinos rajono savivaldybės atstovas R. Trimonis padarė pranešimą apie numatomą pavyzdinį projektą Dūkšto mieste – saulės kolektorius Dūkšto katilinėje šildyti karštam vandeniui, kuris bus tiekiamas vartotojams, centralizuotai gaunantiems karštą vandenį. Dabar vasarą Dūkšto katilinėje karštas vanduo vartotojams tiekiamas tik išvežimais ir švenčių dienomis. Vartotojai, norintys naudoti karštą van-

PEA projekto vykdytojų Lietuvos grupė

(iš dešinės: Lietuvos energetikos instituto PEA projekto vadovas A. Markevičius, Ignalinos, Zarasų rajonų bei Visagino savivaldybių projekto vadovai R. Trimonis, J. Kostiakovaitė ir V. Abaravičienė bei projekto koordinatorius D. Sosunov – IAE regiono plėtros agentūra)

denį kiekvieną dieną, turi įsirengti elektrinius šildytuvus ir naudoti brangią elektros energiją. Pagal klimato sąlygas, nuo balandžio iki lapkričio saulės energijos turėtų pakakti 5–8 m³ vandens per parą šildyti.

Visagino savivaldybės įgyvendintas projekto veiklas partneriams pristatė administracijos Strateginio planavimo ir investicijų skyriaus vedėja Viktorija Abaravičienė. Visagino savivaldybė viena pirmųjų įgyvendino pagrindinę projekto veiklą – Visagino socialinių paslaugų centre įdiegė pavyzdinį projektą – Saulės kolektorių sistemą karšto vandens gamybai, siekiant taupyti energetinius išteklius ir lėšas.

Buvo nuodugniai aptarti pasiekti projekto įgyvendinimo rezultatai bei numatytas veiklų planas kitam pusmečiui. Projekto partneriai diskutavo dėl projekto rezultatų sklaidos Baltijos jūros regiono mastu pagerinimo.

Dr. Vygandas GAIGALIS
Dr. Antanas MARKEVIČIUS
Lietuvos energetikos institutas

6-oji Baltijos šalių šilumos mainų konferencija

Konferencijos dalyviai pertraukos metu

Šių metų rugpjūčio pabaigoje Tamperėje (Suomija) įvyko 6-oji, jau tapusi tradicine, Baltijos šalių šilumos mainų konferencija. Žvelgiant praeitinį pažymėtina, kad kas ketveri metai pirmosios penkios šios konferencijos įvyko Goteburge (Švedija) 1991 m. rugpjūtį, Rygoje-Jurmaloje (Latvija) 1995 m. rugpjūtį, Gdanske (Lenkija) 1999 m. rugsėjį, Kau-

ne 2003 m. rugpjūtį ir Sankt Peterburge (Rusija) 2007 m. rugsėjį.

6-ąją Baltijos šalių konferenciją suorganizavo Tampereės technologijos universitetas. Konferencijoms rengti šalia vietinio organizacinio komiteto dalyvauja ir Tarptautinis organizacinis mokslo komitetas, sudarytas iš šioje srityje

(šiluminė fizika, energetika) dirbančių žymių mokslo veikėjų šalyse, besiribojančiose su Baltijos jūra. Akad. Algirdas Žukauskas ir prof. Bengt Sunden su kitais žymiais Baltijos valstybių mokslininkais buvo iniciatyviausi tokios konferencijos pradininkai. Dabar pagrindinis visų konferencijų vadovas ir organizatorius – Lundo (Švedija) universiteto prof. B. Sunden.

Ši konferencija atvira ne tik Baltijos valstybių mokslininkams, – joje gali dalyvauti visi dirbantys šilumos mainų ir jiems artimose srityse. Konferencijose dalyvavo atstovai iš Baltarusijos (prof. L. Vasiljevas iš Minsko A. V. Lykovo šilumos ir masės mainų instituto. Jis yra ir Baltijos šalių konferencijų Tarptautinio organizacinio komiteto narys), iš Slovėnijos, Jungtinės Karalystės, JAV ir kt. šalių. Šią konferenciją remia įvairios organizacijos, susijusios su energetika ir kt. pramonės šakomis. Tokios konferencijos yra labai naudingos ne tik šioje srityje seniai dirbantiems mokslininkams, bet ir jaunimui, kuris gali pristatyti savo darbus profesionalų įvertinimui, mokslinių kontaktų plėtimui.

Tamperės 6-oji Baltijos šalių šilumos mainų konferencija nebuvo labai gausi (iš viso joje dalyvavo apie 50 dalyvių). Darbas vyko dviejose sekcijose, suskirstytose pagal tematikas. Tematika pastarosios konferencijos, palyginus su ankstesnė-

mis, labai pasikeitė. Daugiausia dirbama šiandien aktualiose srityse: šilumos mainai natūralios konvekcijos atveju, degimo, kondensacijos procesai, šilumos mainų intensifikacijos klausimai, teorinis šiluminių procesų modeliavimas, šiluminių siurblių problemos, jėgainės (šiluminės, branduolinės ir kt.) mikro- ir nanoprosesai. Daug dėmesio buvo skirta teorinių klausimų sprendimams. Iš viso buvo perskaityta 46 pranešimai, du jų probleminius-apžvalginius perskaitė Braitono (Brighton) universiteto prof. S. S. Sažinas (Sazhin, Jungtinė Karalystė) ir Latvijos universiteto prof. E. Blumas (Blums, Latvija). Gana kompaktiškoje konferencijoje kiekvienas pranešimas buvo kruopščiai išnagrinėtas ir įvertintas. Lietuvai konferencijoje atstovavo 5 šiose srityse dirbantys mokslininkai – visi jie iš Lietuvos energetikos instituto.

Baigiamajame Tamperės konferencijos Tarptautinio organizacinio komiteto posėdyje buvo nutarta 7-ąją Baltijos šalių šilumos mainų konferenciją surengti Taline (Estija) 2015 m. Tikimasi, kad joje, kaip ir ankstesnėse, bus gausu dalyvių ir pranešimų!

Prof. habil. dr. Benediktas ČESNA
Branduolinių įrenginių saugos laboratorija,
Lietuvos energetikos institutas

Iš konferencijos Smalininkuose sugrįžus

Smalininkų vandens matavimo stoties dabartinis vaizdas

Vaizdingame Mažosios Lietuvos krašto panemunės miestelyje Smalininkuose jo bendruomenės centro ir Jurbarko savivaldybės iniciatyva buvo suorganizuotas renginių ciklas, skirtas Nemuno vandens matavimo stoties 200 metų jubiliejui. Pagrindinis šventės akcentas – Smalininkų technologijų ir verslo

mokykloje rugsėjo 24 d. įvykusi konferencija „Smalininkų vandens matavimo stoties reikšmė krašto istorijoje“. Konferencijos pradžioje kalbėjo Jurbarko rajono savivaldybės administracijos Kultūros skyriaus vyriausioji specialistė Regina Kliukinė. Ji padėjo konferencijos organizatoriams – Algimantui Pet-

kūnui, Smalininkų bendruomenės centro pirmininkei Vandai Stonienei bei visiems jų pagalbinkams. R. Kliukinė paminėjo, kad Smalininkų uosto statinių kompleksas 2006 m. įrašytas į Lietuvos kultūros vertybių registrą, pabrėžiant jo istorinę inžinerinę bei kraštovaizdžio vertę. Vienam komplekso objektų – Vandens matavimo stoties – 2008 m. LR Vyriausybės nutarimu Nr. 155 suteiktas nacionalinės reikšmės lygmuo. R. Kliukinė pristatė mokslininkus ir hidrologijos specialistus – Vilniaus universiteto Gamtos fakulteto dekaną, prof. Kęstutį Kilkų, Lietuvos energetikos instituto Hidrologijos laboratorijos habil. dr. Joną Jablonskį ir j. m. d. Aldoną Tomkevičienę, Lietuvos hidrometeorologijos tarnybos Hidrologijos skyriaus vedėją Aleksandrą Kajutį, Klaipėdos universiteto Politologijos katedros lektorių dr. Julijų Žuką bei jų pranešimų temas: Smalininkų vandens matavimo stoties veikla nuo jos ištakų iki šių dienų bei šios vietovės istorija.

Kaip minėta, Smalininkų vandens matavimo stotis nusipelnė išskirtinio dėmesio. Nors 1811 m. Lietuvoje įkurtos penkios vandens matavimo stotys, dabar veikia tik trys, o Smalininkų vandens matavimo stotis yra vienintelė, kurios visi duomenys išlikę nuo pradžios – pirmosios dienos. Iki 1830 m. autentiški stebėjimų duomenys saugomi Berlyne, o nuo 1830 m. – Lietuvoje. Du šimtmečius atliekami matavimai hidrologams iškalbingi – jie leidžia analizuoti Nemuno klimato kaitos dėsningumus bei jų tendencijas.

Apie krašto istoriją ir Smalininkus prieškariumi papasakojo dr. J. Žukas ir prof. A. Piročkinas.

Konferencijos dalyvius pasveikino Jurbarko rajono savivaldybės administracijos atstovas ir premjero A. Kubiliaus patarėjas V. Valentinavičius. Konferenciją pajūvairino muzikinis intarpas – smalininkietės Nijolės Ralytės ir jos mokinių koncertas, kurį suorganizavo Smalininkų bendruomenės centro pirmininkė V. Stonienė. Kultūros centre dalyviai galėjo applan-kyti vandens matavimo stoties 200 metų jubiliejui paminėti

skirtą parodą „Fotografuoju Smalininkus“ ir L. Meškaitytės pagrindinės mokyklos muziejaus parengtą ekspoziciją, skirtą garsiai krašto menininkei.

Rugsėjo 23 d. Mažosios Lietuvos Jurbarko krašto kultūros centre Smalininkuose buvo atidaryta Viešvilės suaugusiųjų dailės studijos bei menininkų Eglės Untulytės ir Juozo Budzinausko tapybos, keramikos bei stiklo dirbinių paroda. Kultūros centro aktų salėje vyko dailės kūrinių paroda, skirta Smalininkų gyvenvietei, jos apylinkėms bei istorijai. Kūrinius sukūrė čia gyvenantys žmonės, norėdami perteikti Mažosios Lietuvos rytinės dalies kultūrinį bei kraštovaizdžio savitumą. Darbų autorės smalininkietės Angelė Grabauskienė, Valė Teresė Plienaitienė, Jolita Kuzmienė, Lina Jasulienė, Irena Kriaučiūnienė.

Pažymėtina, kad Smalininkai labai gražiai paminėjo reikšmingą sukaktį. Organizatoriai ne tik suruošė miestelio šventę ir konferenciją, bet ir informavo Lietuvos visuomenę. Ta tema buvo paskelbti straipsniai rajono laikraštyje „Šviesa“. Lietuvos energetikos instituto darbuotojai šia proga paskelbė straipsnius: J. Jablonskis, M. Lasinskas „Nemuno stacionariams hidrometriniams tyrimams 200 metų“ (*Energetika*. 2011. T. 57. Nr. 1. P. 34–43), B. Gailiušis, J. Kriaučiūnienė, D. Jakimavičius, D. Šarauskienė „Daugiamečių nuotėkio eilučių kaita Baltijos jūros baseine“ (*Baltica*. 2011. T. 24(1). P. 45–54). Pažymėtina, kad ši stotis priskiriama seniausioms Europos hidrometrinėms stotims.

Be to, didžiulį vaidmenį čia ir apskritai hidrologijos srityje atliko žymus mokslininkas, Lietuvos ir pasaulio hidrologas, profesorius Steponas Kolupaila (plačiau: *Energetika*. 2011. T. 57. Nr. 1).

J. m. d. Aldona TOMKEVIČIENĖ
Hidrologijos laboratorija,
Lietuvos energetikos institutas